

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินคดีอาญา กรณีการสะกดรอยเฝ้าติดตามในประเทศไทย¹

อรรถกร กัณหานนท์²

การคุกคาม โดยการสะกดรอยเฝ้าติดตาม (Stalking) คือหนึ่งในรูปแบบความรุนแรงทางสังคมที่สร้างความหวาดกลัวและบั่นทอนสิทธิในชีวิตส่วนตัวของบุคคลอย่างร้ายแรง โดยมีลักษณะเป็นพฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลหนึ่งแสดงออกอย่างต่อเนื่อง และมีเจตนาในการติดตามหรือคุกคามบุคคลอื่น พฤติกรรมนี้อาจรวมถึงการสะกดรอยไปยังสถานที่ต่าง ๆ การโทรศัพท์ติดตาม การส่งจดหมายหรือข้อความอย่างต่อเนื่องแม้จะถูกปฏิเสธ หรือแม้แต่การเฝ้าดูและเข้าไปใกล้ผู้ถูกระทำอย่างใกล้ชิด บางนิยามกำหนดการกระทำ เช่น การโทรศัพท์ไปหาผู้อื่นแล้วไม่ยอมพูด ก็ถือว่าเป็นการคุกคามด้วยเช่นกัน³ โดยการกระทำดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่อสนองความต้องการของผู้กระทำ หรือเพื่อชำระแค้นเมื่อความต้องการของตนไม่ได้รับการตอบสนอง โดยผู้กระทำย่อมเล็งเห็นผลว่าการกระทำนั้นจะทำให้ถูกระทำเกิดความรู้สึกหวาดกลัวต่อภัยที่จะเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ หรือทรัพย์สินได้

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีมาตรการ หรือ การบังคับใช้กฎหมายเฉพาะ แต่พบว่ามีกรณีการสะกดรอยเฝ้าติดตามเกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายกับผู้ถูกระทำในการที่ผู้เสียหายไม่ได้รับความเป็นธรรมอย่างแท้จริงตามเจตารมณ์ของกฎหมาย ดังในกรณีตัวอย่างของ น.ส.มินตรา เชื้อวงศ์คำ⁴ “น้องแพรว” หรือ “มินตัน ดิ่งดอง” เน็ตไอดอล พิธีกร และนักแสดง ที่โดนบุคคลอื่นคุกคามในลักษณะของการสะกดรอยเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา นานนับปี โดยมีพฤติกรรมการสะกดรอยเฝ้าติดตามตัวอย่างเช่น เมื่อ น.ส.มินตราฯ เดินทางไปทำงาน ก็จะมีบุคคลดังกล่าวมาดักเฝ้ารอตามจุดต่าง ๆ, แอบไปที่รถของ น.ส.มินตราฯ และเขียนข้อความคุกคามทางเพศลงบนกระดาดหนีบไว้กับที่ปิดน้ำฝน, ส่งข้อความในลักษณะคุกคามทางเพศ ภาพโป๊เปลือย รวมถึงข้อความข่มขู่ต่าง ๆ ผ่านแอปพลิเคชันส่งข้อความไปยัง น.ส.มินตราฯ ซึ่งจากพฤติกรรมในลักษณะดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความเสียหายกับสภาพจิตใจของ น.ส.

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินคดีอาญา ศึกษากรณีการสะกดรอยเฝ้าติดตามในประเทศไทย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือรองศาสตราจารย์สุขสมชัย สุทธิบดี และคณะกรรมการสอบ คือ ศาสตราจารย์พิเศษ ปัญญา สุทธิบดี และรองศาสตราจารย์ประทีป ธนียผล

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ วิจิตรา เลิศศิริบุญกิจ, “ความผิดฐานเฝ้าติดตามและข่มขู่,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550), หน้า 6.

⁴ สถานีโทรทัศน์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ดร. เตือนเน็ตไอดอลระวังภัย หลัง มินตัน ดิ่งดอง-มินตัน ทาสกระดานเข้าร้องปอท. โคน รปภ. คุกคามทางเพศนานแรมปี [Online], Available URL : <https://policetv.tv/archives/25499, 2565> (กรกฎาคม, 26).

มินตราฯ เป็นระยะเวลาหนึ่งปี ซึ่งในท้ายที่สุดกระบวนการยุติธรรมไทยปัจจุบันพิจารณาได้เป็นเพียงความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 ซึ่งเป็นความผิดลหุโทษ มีกำหนดโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และสามารถเปรียบเทียบเพื่อให้คดีอาญาระงับได้เพียงเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีกรณีการคุกคามความเป็นส่วนตัวที่เกิดขึ้นกับบิวกิ้น หรือ พุดพิงส์ อัสสรรัตนกุล ดาราชายชื่อดังได้เป็นประเด็นสำคัญที่ตอกย้ำถึงกรณีปัญหาการคุกคามในลักษณะการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยการสะกดรอยเส้นติดตาม โดยบิวกิ้นได้ถูกบุคคลแปลกหน้าขับรถ สะกดรอยตาม จนถึงหน้าบ้านพักส่วนตัว แม้จะพยายามลงจากรถเพื่อเจรจาแต่การกระทำดังกล่าวก็ไม่เป็นผลสำเร็จ ทำให้บิวกิ้นต้องเข้าแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งการคุกคามนี้สร้างความไม่สบายใจและความรู้สึกไม่ปลอดภัยอย่างรุนแรง โดยเฉพาะความกังวลต่อคนในครอบครัวที่บ้าน ทำให้บิวกิ้นได้ออกมาเรียกร้องให้ทุกคนเคารพความเป็นส่วนตัว ของตนเองมากกว่านี้ พร้อมเน้นย้ำว่าพฤติกรรมการสะกดรอยตามเช่นนี้เป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้อย่างยิ่ง และจำเป็นต้องใช้กฎหมายเพื่อปกป้องพื้นที่ส่วนตัวและความสงบสุขในชีวิต⁵

กรณีการสะกดรอยเส้นติดตามในประเทศไทย ไม่พบเพียงแต่ในกรณีของบุคคลที่มีชื่อเสียงเท่านั้น ยังพบได้ในกรณีของการคุกคามความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยที่เกิดขึ้นกับน้องลิน⁶ นายหน้าอสังหาริมทรัพย์ โดยน้องลินได้ถูกชายชาวต่างด้าวคนหนึ่ง สะกดรอยตาม คุกคามถึงหน้าคอนโดมิเนียมของเธอถึงสามครั้ง สร้างความหวาดกลัวอย่างแสนสาหัส เพราะเธอไม่ทราบเลยว่าผู้ก่อเหตุสืบหาข้อมูลส่วนตัว ทั้งที่อยู่และบัญชีต่าง ๆ ของเธอได้อย่างไร เนื่องจากเธอไม่เคยเปิดเผยเบอร์โทรศัพท์หรือที่อยู่ไว้ในพื้นที่สาธารณะด้วยความรู้สึกไม่ปลอดภัยสูงสุด เธอจึงรีบเข้าแจ้งความ แต่สิ่งที่น่ากังวลกว่าเหตุการณ์ดังกล่าว คือท่าทีของเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่ที่รับเรื่องไว้ในตอนแรก ซึ่งแจ้งกับเธอว่า “ทำอะไรไม่ได้ เพราะยังไม่เกิดเหตุการณ์ใด ๆ ขึ้น” และถึงขั้นพูดว่าเธออาจจะ “คิดมากไปเอง” หรือ “มโนไปเอง” ทำให้เธอต้องร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและโพสต์ลงโซเชียลมีเดียด้วยความรู้สึกตัดพ้อว่าตำรวจสร้างความเชื่อมั่นในความปลอดภัยให้มากกว่านี้ไม่ได้จริงหรือ เมื่อเรื่องถูกนำเสนออย่างกว้างขวาง ตำรวจจึงได้ออกมาแถลงชี้แจงว่าไม่ได้นิ่งนอนใจ โดยได้ดำเนินการควบคุมตัวชายคนดังกล่าว ตรวจสอบเอกสาร และยึดรถจักรยานยนต์ที่ใช้ก่อเหตุไว้แล้ว พร้อมทั้งตั้งข้อหาในเบื้องต้นว่า “ก่อความเดือดร้อนรำคาญ ซึ่งหลังจากที่มีการยึดรถและดำเนินคดีทางอาญาเบื้องต้น การคุกคามก็ยุติลง แต่กรณีนี้ได้ก็ได้ตอกย้ำให้เห็นปัญหาที่สำคัญ คือ ปัจจุบันยัง

⁵ ไทยรัฐออนไลน์, บิวกิ้น ไม่โอเคโดนสะกดรอยตาม ห่วงความปลอดภัยคนในบ้าน วอนขอความเป็นส่วนตัว [Online], Available URL : <https://www.thairath.co.th/entertain/news/2314280,2565> (กุมภาพันธ์, 12).

⁶ ครอบครัวข่าว, สาวพวา หนุ่มเมียนมาสะกดรอยตามคุกคามไม่เลิก แจ้งตร. สุดสิ้นหวัง เจอบอกเหตุยังไม่เกิด [Online], Available URL : <https://ch3plus.com/news/social/middaynews/438448?fbclid,2568> (เมษายน, 30).

ไม่มีมาตรการ หรือ การบังคับใช้กฎหมายเฉพาะ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายกับผู้ถูกระทำในการที่ผู้เสียหาย
ไม่ได้รับความเป็นธรรมอย่างแท้จริง

นอกจากนั้นในยุคปัจจุบัน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยียังได้นำไปสู่รูปแบบการสะกดรอยเฝ้าติดตามในโลก
ออนไลน์ (Cyberstalking) คือ การสะกดรอยเฝ้าติดตาม ซึ่งมีพฤติกรรมการกระทำความผิดอย่างต่อเนื่อง⁷
โดยเป็นการกระทำผ่านช่องทางออนไลน์ในการสะกดรอยเฝ้าติดตาม กล่าวคือ เป็นการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่
หรืออินเทอร์เน็ตมาใช้เป็นสื่อกลางหรือเครื่องมือในการกระทำการสะกดรอยเฝ้าติดตามในรูปแบบต่าง ๆ⁸ เช่น การ
ส่งอีเมล ข้อความคุกคาม การสอดส่องผ่านสื่อสังคมออนไลน์ หรือการใช้แอปพลิเคชันติดตามตำแหน่ง
(GPS) เพื่อสอดแนมชีวิตถูกระทำอย่างต่อเนื่อง การกระทำนี้เองจึงไม่เพียงแต่สร้างบาดแผลทางจิตใจ แต่ยัง
ส่งผลกระทบต่อร่างกาย และการใช้ชีวิตประจำวันของถูกระทำ ทำให้ถูกระทำต้องใช้ชีวิตอย่างหวาดระแวง ไม่
กล้าออกไปไหนตามปกติ และถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอย่างรุนแรง อีกด้วย ดังนั้นเนื่องจากปัจจุบัน
ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการ หรือ การบังคับใช้กฎหมายเฉพาะจึงเป็นประเด็นปัญหาสำคัญประการแรกคือ
การปรับใช้กฎหมายอาญา กับกรณีความผิดการสะกดรอยเฝ้าติดตาม กล่าวคือเมื่อไม่มีฐานความผิดเฉพาะ
เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมจึงต้องนำบทบัญญัติในลักษณะใกล้เคียงมาปรับใช้ในฐานการกระทำอันเป็นการ
รังแก ข่มเหง คุกคาม หรือทำให้ได้รับความอับอายเดือดร้อนรำคาญ มาตรา 397 และอาจจำเป็นต้องนำบทบัญญัติ
ของกฎหมายอาญาใกล้เคียงที่อาจนำมาปรับใช้กับกรณีความผิดสะกดรอยเฝ้าติดตามในลักษณะต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น
กรณีการสะกดรอยเฝ้าติดตาม เช่น ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามมาตรา 276 - 287 กรณีมีการล่วงละเมิดเกิดขึ้น
หรือ ความผิดฐานเปิดเผยความลับ ตามมาตรา 322 - 325 รวมถึงความผิดฐานข่มขืนใจผู้อื่น ตามมาตรา 309
และความผิดหลอกลวงฐานข่มขู่ให้ตกใจกลัว มาตรา 392 เป็นต้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะพิจารณาบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายอาญาของไทยในปัจจุบันดังกล่าว ว่ามีความเหมาะสมและครอบคลุมเพียงพอต่อการรับมือกับ
พฤติกรรมการสะกดรอยเฝ้าติดตามในประเทศไทยหรือไม่ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มี
มาตรการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา รวมถึงการพิจารณาบัญญัติกฎหมายเฉพาะเพื่อกำหนดมาตรการ
ป้องกันและบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อันเป็นการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องในการนำ
กฎหมายอาญามาปรับใช้ดังในกรณีตัวอย่างที่พบว่ากฎหมายไทยปัจจุบันไม่สามารถลงโทษผู้กระทำผิด และ
ให้ผู้เสียหายได้รับความเป็นธรรมได้อย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและไม่ครอบคลุมถึง
พฤติกรรมการสะกดรอยทั้งหมดได้ เนื่องจากการปรับใช้กฎหมายใกล้เคียงกับกรณีการสะกดรอย
เฝ้าติดตามในลักษณะที่เป็นการกระทำความผิดดังกล่าวนี้ มีอัตราโทษค่อนข้างต่ำจึงอาจส่งผลทำให้

⁷ สวตรี สุขศรี, “อาชญากรรมความรุนแรงบนอินเทอร์เน็ต,” วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2561), หน้า 274.

⁸ โชติกา ชุมศรี, “การตกเป็นเหยื่อของการสะกดรอยออนไลน์ในสังคมไทย,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2567), หน้า 36.

ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อบทลงโทษ และผู้ถูกระทำไม่สามารถป้องกันยับยั้งการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวได้

ซึ่งปัจจุบันจึงจะพบว่าผู้เสียหายที่เกิดจากกรณีการถูกระงับการติดตามที่พบได้ในประเทศไทยมีมากยิ่งขึ้น ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันผู้ถูกระทำจากความเสียหายของผู้ที่มีพฤติกรรมถูกระงับการติดตามที่อาจยกระดับพฤติกรรมถูกระงับการติดตามที่มีความรุนแรงต่อผู้ถูกระทำมากยิ่งขึ้น เช่น การติดตั้งกล้องบันทึกภาพเพื่อติดตาม การติดตั้งสปายแวร์ (Spyware) เพื่อสังเกตการณ์ คัดจับข้อมูล หรือควบคุมเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยที่ผู้ถูกระทำไม่ทราบว่าได้ติดตั้งเอาไว้ การปลอมตัวเป็นผู้ถูกระทำในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านอินเทอร์เน็ต (Social Media) และใช้คุกคามผู้ถูกระทำเพื่อสนองความต้องการของผู้กระทำ หรืออาชญากรรมอื่น ๆ โดยทำให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายต่อทรัพย์สิน หรือบุคคลอื่นอันอาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยของสังคมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในประเทศไทยได้ กรณีการถูกระงับการติดตามจึงเป็นปัญหาข้อกฎหมายในการที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะและการนำกฎหมายใกล้เคียงมาปรับใช้นั้นไม่สามารถปรับใช้ได้อย่างครอบคลุมในทุกกรณีปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้นจึงควรแก้ไขปรับปรุงเพื่อป้องกันหรือยับยั้งการกระทำการถูกระงับการติดตาม โดยการบัญญัติให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวจากในประเทศญี่ปุ่น และกฎหมายไทย ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินคดีอาญากรณีการถูกระงับการติดตามในประเทศไทย

เมื่อได้ทำการศึกษาพบว่าในประเทศญี่ปุ่นได้มีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับผู้ที่มีพฤติกรรมถูกระงับการติดตาม โดยได้มีการกำหนดความรับผิดชอบและป้องกันไว้เป็นการเฉพาะ คือ “พระราชบัญญัติว่าด้วยการกำกับดูแลการถูกระงับและกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง” หรือ “ストーカー行為等の規制等に関する法律”⁹ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ถูกประกาศใช้ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2543 (ค.ศ. 2000) หลังคดีสะเทือนขวัญของ ชิโอรุ อีโนะ ซึ่งกลายเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ กฎหมายญี่ปุ่นมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อป้องกันอันตรายต่อร่างกาย เสรีภาพ และศักดิ์ศรีของบุคคล โดยกำหนดบทลงโทษและการควบคุมพฤติกรรมอย่างชัดเจน ซึ่งครอบคลุมถึงการติดตาม, การเฝ้าดู, การเรียกร้องให้พบปะ, การติดต่อทางโทรศัพท์หรือข้อความอิเล็กทรอนิกส์อย่างต่อเนื่อง, หรือการได้มาซึ่งข้อมูลตำแหน่งโดยไม่ได้รับความยินยอม นอกจากนี้ ยังให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการออกคำตักเตือนและคณะกรรมการความปลอดภัยสาธารณะสามารถออก คำสั่งห้ามผู้กระทำไม่ให้

⁹ E-GOV, “ストーカー行為等の規制等に関する法律,” [Online], Available URL : <https://laws.e-gov.go.jp/law/412AC0100000081>.

กระทำการซ้ำได้ พร้อมกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนคำสั่ง เพื่อคุ้มครองความสงบสุขส่วนบุคคล และความปลอดภัยในร่างกายและชีวิตของผู้ถูกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยกฎหมายที่เกี่ยวกับผู้ที่มีพฤติกรรมกระทำความผิดตามในญี่ปุ่น ได้กำหนดนิยามของ พฤติกรรมกระทำความผิดตามไว้ในมาตรา 2 วรรค 1 โดยหมายถึงการกระทำ “การติดตามเฝ้าดู” หรือ “การเข้าถึงข้อมูลตำแหน่งโดยไม่ได้รับความยินยอม” ต่อบุคคลคนเดิมซ้ำ ๆ เพื่อจุดประสงค์ในการสนอง ความรู้สึกหลงใหลใคร่ชอบในเชิงความรัก หรือความรู้สึกโกรธแค้นอันเกิดจากความรู้สึกดังกล่าวที่ไม่ได้รับการตอบรับ หรือการได้มาซึ่งข้อมูลตำแหน่งโดยไม่ได้รับความยินยอม และการกระทำดังกล่าวทำให้ ผู้ถูกระทำเกิดความวิตกกังวลต่อความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย หรือศักดิ์ศรีของบุคคลโดยพฤติกรรมการคุกคามและการสะกดรอย เป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยและความสงบสุขของผู้ถูกระทำ ซึ่งรูปแบบพฤติกรรมการคุกคามและการสะกดรอยเป็นภัยร้ายที่เกิดขึ้นได้หลายช่องทาง ตั้งแต่การคุกคามทางกายภาพที่สร้างความหวาดกลัวโดยตรงไปจนถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อลอบติดตามและ ทำลายชื่อเสียง การตระหนักถึงรูปแบบการกระทำที่หลากหลายเหล่านี้จึงเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันและ แก้ไขปัญหา เพื่อให้ผู้ถูกระทำได้รับความคุ้มครองและสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างปลอดภัยและสงบ สุข โดยการกระทำตามวรรค 1 ข้อ (1) ถึง (4) และข้อ (5) เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งการส่งข้อความ หรืออีเมล ฯลฯ ดังกล่าว การจะเข้าองค์ประกอบความรับผิดชอบเป็นการกระทำในลักษณะการกระทำ ซ้ำ ๆ ที่ทำให้ผู้ถูกระทำรู้สึกหวาดกลัวอย่างร้ายแรงถึงขนาดที่จะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยทางร่างกาย, ความสงบสุขของที่อยู่อาศัย, ชื่อเสียง, หรือเสรีภาพในการกระทำจะถูกทำลายอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการ แบ่งแยกระหว่างการกระทำก่อนหน้าที่ไม่เหมาะสมกับการกระทำการสะกดรอยเฝ้าติดตามที่ผิดกฎหมาย

เมื่อพิจารณานิยามความหมายและองค์ประกอบกำหนดความรับผิดชอบผู้ที่มีพฤติกรรมกระทำความผิด เฝ้าติดตามในประเทศญี่ปุ่น กับการสะกดรอยเฝ้าติดตามของไทยตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 จะสามารถพิจารณาได้ว่า “การสะกดรอยเฝ้าติดตาม” อาจหมายถึง การกระทำซ้ำ ๆ หรือต่อเนื่อง การเฝ้าสังเกตการณ์, การสื่อสารที่ก่อกวน, การเรียกร้องที่ไม่มีภาระผูกพัน, การคุกคามทางชื่อเสียงหรือ ทางเพศ, หรือการเข้าถึงข้อมูลตำแหน่งโดยไม่ได้รับความยินยอม ต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือบุคคล ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลนั้น โดยมีเจตนาเพื่อสนองความรู้สึกใคร่หลงใหล หรือความอาฆาตแค้น ส่วนตัว และการกระทำนั้น ก่อให้เกิดความหวาดกลัวต่อความปลอดภัยในชีวิต, ความสงบสุขในที่อยู่อาศัย, หรือเสรีภาพในการดำเนินชีวิต ของผู้ถูกระทำอย่างมีนัยสำคัญ และอาจจะกำหนดองค์ประกอบความรับผิดชอบ ทางกฎหมายฐาน “การสะกดรอยเฝ้าติดตาม” ได้ ก็ต่อเมื่อการกระทำของบุคคลนั้น (1) ถูกกระทำต่อเป้าหมาย

หรือผู้ใกล้ชิด (2) ซ้ำ ๆ ในลักษณะที่ต้องห้ามตามกฎหมาย (3) โดยมีเจตนาพิเศษในเชิงรักใคร่/อาฆาตแค้น และ (4) ก่อให้เกิดความหวาดกลัวอย่างร้ายแรงต่อผู้ถูกระทำ เป็นต้น แต่เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทย ยังไม่มีกฎหมายที่บัญญัติความผิดฐานการสะกดรอยเฝ้าติดตามบุคคลอื่นบังคับใช้โดยเฉพาะ จึงมีการนำกฎหมายอาญามาใช้ใกล้เคียงมาปรับใช้ แต่พบว่ายังมีข้อบกพร่องในการนำกฎหมายอาญามาปรับใช้เนื่องจากไม่สามารถลงโทษผู้กระทำผิด และให้ผู้เสียหายได้รับความเป็นธรรมได้อย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและไม่ครอบคลุมถึงพฤติกรรมการสะกดรอยทั้งหมดจากพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละกรณีตามที่กล่าวมาในข้างต้น

แม้ปัจจุบันจะพบว่ามีการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....¹⁰ ซึ่งจะดำเนินการปรับปรุงกฎหมายเพื่อรับมือกับภัยคุกคามทางเพศ และการสะกดรอยเฝ้าติดตามโดยมีการเพิ่มบทนิยามคำว่า “คุกคามทางเพศ” ไว้ในร่างมาตรา 4 หมายถึง การกระทำโดยทางกาย วาจา การส่งเสียง การแสดง อากัปกิริยาหรือท่าทาง การติดต่อสื่อสาร การเฝ้าดู การติดตามรังควาน หรือกระทำด้วยประการใด ๆ รวมถึงการกระทำด้วยระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์โทรคมนาคม หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่น อันมีลักษณะ ส่อไปในทางเพศ โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเดือดร้อนรำคาญ อับอาย ถูกเหยียดหยาม หวาดกลัว หรือได้รับความไม่ปลอดภัยในทางเพศ และการกำหนดความผิดฐานคุกคามทางเพศในร่างมาตรา 8 โดยกำหนดให้มีบทบัญญัติ มาตรา 284/1 และ มาตรา 284/2 ที่มุ่งเน้นการลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีพฤติกรรมติดตามรบกวน (Stalking) ที่สร้างความหวาดกลัวและทำลายความสงบสุขในชีวิตของผู้เสียหายซ้ำ ๆ ซึ่งมีการกำหนดอัตราโทษที่เพิ่มขึ้นตามลักษณะและผลกระทบของการกระทำ ตัวอย่างเช่น

การคุกคามอย่างต่อเนื่องซ้ำ ๆ ที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงจนผู้อื่นไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ กำหนดให้มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การกระทำผิดในบริบทที่เปิดเผยต่อสาธารณะหรือใช้ช่องทางที่เข้าถึงง่าย รวมถึงในระบบคอมพิวเตอร์ ที่ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้ กำหนดให้มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การกระทำความผิดแก่เด็กอายุไม่เกิน 15 ปี ถือเป็นเหตุ เพิ่มโทษสูงสุด โดยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 15 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

การกระทำความผิดโดยอาศัยเหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจเหนือผู้ถูกระทำ เช่น ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง ฯลฯ กำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

¹⁰ วุฒิสภา. (8 สิงหาคม 2568). ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... [Online], Available URL : <https://drive.google.com/file/d/1alcp9-nccZvaR3nTX9f3N0xjTtL3T3Ef/view>

นอกจากบทลงโทษทางอาญาแล้ว ร่างกฎหมายยังกำหนดให้ศาลมีอำนาจในการออกคำสั่งห้ามเพื่อคุ้มครองการดำเนินชีวิต ตามมาตรา 284/3 เพื่อปกป้องผู้เสียหายจากการคุกคามอย่างต่อเนื่อง โดยศาลมีอำนาจสั่งห้ามจำเลยกระทำการใด ๆ ตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนด หากมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าจะคุกคามทางเพศ หรือรบกวนการดำเนินชีวิตตามปกติของผู้เสียหายอย่างต่อเนื่อง คำสั่งห้ามนี้สามารถใช้ได้ทันทีเพื่อป้องกันภัยที่อาจเกิดขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องรอให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ เช่น การห้ามเข้าใกล้ การติดต่อสื่อสาร หรือการเฝ้าดู ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสะกดรอยตาม (Stalking)

อีกทั้งยังมีการกำหนดความผิดฐานคุกคามทางเพศในการนำเข้าสู่ข้อมูลสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 284/1 และ มาตรา 284/4 ซึ่งมุ่งเน้นไปที่กรณีที่มีการคุกคามทางเพศเกิดขึ้นจากการนำข้อมูลอันมีลักษณะลามกเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้ ในกรณีนี้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้นำเข้าสู่ข้อมูลระงับการทำให้แพร่หลาย และนำข้อมูลออกจากระบบคอมพิวเตอร์ทันที และหากจำเป็นศาลยังมีอำนาจสั่งให้ผู้ควบคุม หรือผู้ให้บริการระบบคอมพิวเตอร์ ดำเนินการระงับ และนำข้อมูลนั้นออกจากระบบภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดได้

แต่อย่างไรก็ตามร่างพระราชบัญญัติฯ มุ่งเน้นให้ความสำคัญเฉพาะการกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงไว้เฉพาะพฤติกรรมการสะกดรอยติดตามที่มีลักษณะส่อไปในทางเพศเท่านั้น ทำให้เกิด ช่องว่างทางกฎหมายสำหรับกรณีการสะกดรอยติดตามที่มีความรุนแรงสูงก่อให้เกิดความหวาดกลัวอย่างต่อเนื่องจนผู้ถูกระทำไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ แต่ผู้กระทำมีแรงจูงใจอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับเพศ เช่น ความแค้น การถูกปฏิเสธความสัมพันธ์ หรือความหลงผิด การกระทำความผิดอาจไม่เข้าข่ายความผิดฐานคุกคามทางเพศตามบทบัญญัตินี้ และต้องถูกปรับไปใช้กับความผิดลหุโทษที่มีบทลงโทษเบากว่าแทน

จึงนำมาซึ่งปัญหาความไม่เหมาะสมของบทลงโทษ สำหรับกรณีที่พฤติกรรมการสะกดรอยเฝ้าติดตามที่ไม่มีลักษณะส่อไปในทางเพศจะถูกจัดให้อยู่ใน ความผิดลหุโทษ ตามมาตรา 397 ที่แก้ไขเพิ่มเติม แม้จะมีการเพิ่มอัตราโทษปรับและกำหนดโทษจำคุกในที่สาธารณะแล้ว แต่การจัดความผิดฐานนี้ไว้ในหมวดลหุโทษยังคงสะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมการสะกดรอยเฝ้าติดตามเป็นเพียงความเดือดร้อนรำคาญเล็กน้อย บทลงโทษสำหรับความผิดลหุโทษอาจไม่เพียงพอต่อการป้องปรามพฤติกรรมการสะกดรอยเฝ้าติดตามที่กระทำอย่างต่อเนื่อง และส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจและความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตของผู้ถูกระทำ

นอกจากนั้นยังเป็นปัญหาในการ พิจารณาพิสูจน์เจตนาและตีความ ว่าพฤติกรรมการสะกดรอยเฝ้าติดตามนั้นมีลักษณะส่อไปในทางเพศหรือไม่ เนื่องจากลักษณะและพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดฐาน

สะกดรอยเฝ้าติดตามนั้นจะแตกต่างกันไป หากไม่สามารถพิสูจน์เจตนาของผู้กระทำได้อย่างชัดเจน แม้ว่าพฤติกรรมนั้นจะก่อให้เกิดความหวาดกลัวอย่างรุนแรง ก็อาจถูกบังคับให้ลงโทษตามมาตรา 397 ซึ่งเป็นความผิดลหุโทษแทนได้

อีกทั้งการสะกดรอยเฝ้าติดตาม (Stalking) ในทางอาชญาวิทยาพิจารณาถือได้ว่าเป็นความผิดต่อเสรีภาพและจิตใจ ในลักษณะที่ความรุนแรงจะอยู่ที่ความต่อเนื่องของการรบกวน และระดับความหวาดกลัวที่ผู้ถูกระทำได้รับ การที่กฎหมายกำหนดให้ความผิดฐานนี้โดยพิจารณาจากพฤติกรรมที่ส่อไปในลักษณะทางเพศ หรือการมีเจตนาทางเพศเป็นสิ่งสำคัญ จึงอาจทำให้การคุ้มครองผู้เสียหายจากการถูกสะกดรอยติดตามอย่างแท้จริงไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากแม้จะถูกคุกคามรุนแรง แต่หากไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้กระทำมีเจตนาหรือพฤติกรรมที่ส่อทางเพศ ความผิดนั้นก็ยังเป็นเพียงลหุโทษ เท่านั้น

จากการศึกษาวิเคราะห์กฎหมายกรณีผู้ที่มีพฤติกรรมการสะกดรอยเฝ้าติดตามประเทศญี่ปุ่นกับประเทศไทยพบว่า แม้กฎหมายอาญาของประเทศไทยในปัจจุบันจะยังไม่สามารถเอาผิดต่อผู้กระทำความผิดสะกดรอยเฝ้าติดตามได้อย่างชัดเจนและครอบคลุม แต่ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้พยายามอุดช่องว่างดังกล่าว โดยการรวมการกระทำนี้ไว้ในฐานความผิด “คุกคามทางเพศ” และ “ความผิดลหุโทษ” แต่ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่นได้มีกฎหมายเฉพาะสำหรับการสะกดรอยตามที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการกักตุนดูแลการสะกดรอยและกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง” โดยการเปรียบเทียบกฎหมายของทั้งสองประเทศนี้จะช่วยเผยให้เห็นถึงแนวทางการรับมือกับผู้ที่มีพฤติกรรมการสะกดรอยตามที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของการกำหนดขอบเขตความผิด แรงจูงใจในการกระทำความผิด และมาตรการป้องกันที่แตกต่างกัน

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้พยายามนำพฤติกรรมการสะกดรอยตามมาอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งได้กำหนดให้มีบทลงโทษที่รุนแรง และมาตรการป้องกันที่ถูกจำกัดไว้ในบริบทของ พฤติกรรมการสะกดรอยเฝ้าติดตามที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานคุกคามทางเพศ เท่านั้น โดยมีเงื่อนไขสำคัญคือ พฤติกรรมการติดตามรบกวนนั้นต้องมีลักษณะส่อไปในทางเพศ ซึ่งก่อให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายที่ชัดเจน ในกรณีการสะกดรอยตามที่มีความรุนแรงสูงแต่เกิดจากแรงจูงใจอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เช่น ความแค้น, การถูกปฏิบัติด้วยความสัมพันธ์, ความหลงผิดทางจิต ฯลฯ ซึ่งแรงจูงใจเหล่านี้สามารถนำไปสู่ความรุนแรงทางอาญาได้ไม่แพ้แรงจูงใจทางเพศ หากพฤติกรรมเหล่านี้ไม่สามารถพิสูจน์เจตนาทางเพศได้อย่างชัดเจน แม้จะสร้างความหวาดกลัวอย่างรุนแรงจนทำให้ผู้ถูกระทำไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ ผู้กระทำก็จะถูกปรับไปลงโทษในหมวด ความผิดลหุโทษ มาตรา 397 ซึ่งมีบทลงโทษที่ไม่เพียงพอต่อการป้องปราม และไม่สอดคล้องกับความเสียหายที่แท้จริงที่ผู้กระทำได้รับ

และในการป้องปรามต่ออาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้นต่อผู้ถูกระงับได้ให้มีการให้อำนาจแก่ศาลในการออก “คำสั่งห้าม” ตาม มาตรา 284/3 คำสั่งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหยุดยั้งผู้กระทำไม่ให้กระทำความผิดซ้ำหรือรบกวนผู้ถูกระงับอีก ไม่ว่าจะเป็นการเข้าใกล้ การติดต่อสื่อสาร หรือการเฝ้าดู ซึ่งถือเป็นมาตรการป้องกันเชิงรุกทางตุลาการ ที่มีประสิทธิภาพในการปกป้องผู้เสียหายได้ทันทั่วถึง

ในขณะที่ตามกฎหมายของญี่ปุ่นมุ่งเน้นไปที่ พฤติกรรมที่รบกวนอย่างต่อเนื่องและผลกระทบที่ก่อให้เกิดความกลัวต่อผู้ถูกระงับ เป็นสำคัญตามมาตรา 2 ซึ่งได้กำหนดนิยามของพฤติกรรมการติดตามรบกวน โดยรวมพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวล เป็นการกระทำ 8 รูปแบบ เช่น การติดตามรบกวน การเฝ้ารอ การส่งของที่ไม่น่าพึงประสงค์ และการรบกวนทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น กฎหมายญี่ปุ่นกำหนดความผิดหลักโดยขยายแรงจูงใจให้ครอบคลุม ความรู้สึกชอบพอหรือความปรารถนาในความสัมพันธ์ หรือความคับแค้นใจที่เกิดจากการไม่ได้รับการตอบสนองต่อความรู้สึกเหล่านั้น ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่ตีความหมายแบบกว้างไม่มีการจำกัดในประเด็นเกี่ยวกับเพศไว้โดยเฉพาะ การกำหนดขอบเขตเช่นนี้ทำให้กฎหมายญี่ปุ่นสามารถเอาผิดการสะกดรอยตามที่เกิดจากความหลงใหล ความแค้น การถูกปฏิเสธ หรือแรงจูงใจอื่น ๆ ได้อย่างครบถ้วนตราบใดที่การกระทำนั้นก่อให้เกิดความกลัวถึงขนาดที่จะรบกวนความสงบสุขและความปลอดภัยในชีวิตของผู้ถูกระงับอย่างต่อเนื่อง ด้วยหลักการนี้พฤติกรรมการสะกดรอยเฝ้าติดตามจึงถูกจัดเป็นความผิดที่มีบทลงโทษเหมาะสมกับความเสียหาย ไม่ว่าแรงจูงใจเริ่มต้นจะเป็นเรื่องทางเพศหรือไม่ก็ตาม อีกทั้งยังเน้นมาตรการป้องกันในระดับเจ้าหน้าที่ตำรวจของญี่ปุ่น โดยการให้อำนาจในการออก “คำเตือน” และหากไม่เป็นผลจะสามารถออก “คำสั่งห้าม” แก่ผู้กระทำผิดได้ทันทีโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการทางศาลที่อาจใช้เวลานาน ซึ่งมาตรการป้องกันนี้ มีความรวดเร็วและยืดหยุ่น ทำให้สามารถป้องกัน และยับยั้งพฤติกรรมการสะกดรอยตามได้ก่อนจะยกระดับความรุนแรงไปสู่อาชญากรรมอื่น ๆ ซึ่งกระบวนการนี้เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการลดความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของผู้ถูกระงับได้ นั่นเอง

จากประเด็นปัญหาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะเห็นควรในการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีพฤติกรรมการสะกดรอยเฝ้าติดตามจากประเทศญี่ปุ่นมาปรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงในประเด็นการกำหนดนิยามความผิดที่ครอบคลุมแรงจูงใจอื่นที่ไม่ใช่เรื่องเพศ และให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจในการออก “คำเตือน” หรือ “คำสั่งห้าม” ได้ในเบื้องต้นโดยไม่ต้องรอคำสั่งศาล เพื่อให้สามารถยับยั้งพฤติกรรมผู้กระทำผิดได้ทันที ก่อนที่ความรุนแรงจะเพิ่มขึ้น โดยการดำเนินการจัดความผิดฐานสะกดรอยเฝ้าติดตามเป็นความผิดที่มีกฎหมายเฉพาะที่เป็นความผิดอื่นนอกจากความผิดทางอาญา เพื่อเป็นส่วนช่วยในการลดปัญหาอาญาเพื่อ หรือยังคงจัดให้เป็นความผิดอาญา โดยบัญญัติกฎหมายที่กำหนดความผิดฐานการสะกดรอยเฝ้าติดตามบุคคลอื่นเป็นการเฉพาะ ซึ่งกำหนดให้มีวัตถุประสงค์แตกต่างกันไปแล้วแต่กรณี โดยควรมีการกำหนดขอบเขต และองค์ประกอบความผิดที่ชัดเจน เพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม

พฤติกรรมในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น กำหนดนิยามที่ครอบคลุม พฤติกรรมการสะกดรอยเฝ้าติดตาม โดยควรครอบคลุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่องหรือซ้ำ ๆ ทั้งในโลกความเป็นจริง เช่น การเฝ้าสังเกตการณ์ การติดตาม และในโลกออนไลน์ โดยใช้เกณฑ์ที่เน้นถึงการกระทำที่ส่งผลให้ผู้ถูกระทำเกิดความหวาดกลัว รู้สึกไม่ปลอดภัย หรือต้องปรับเปลี่ยนกิจวัตรประจำวันอันเป็นการจำกัดเสรีภาพในการดำเนินชีวิต และกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสม โดยบทลงโทษที่กำหนดจะต้องมีความร้ายแรงที่สูงกว่าความผิดลหุโทษ เพื่อให้สอดคล้องกับความรุนแรงของผลกระทบทางจิตใจและร่างกายที่ถูกกระทำได้รับ นอกจากนี้ยังคงไว้ซึ่งมาตรการคุ้มครองผู้ถูกระทำ โดยกฎหมายควรอนุญาตให้มีคำสั่งห้ามเข้าใกล้ ได้ทันทีเมื่อมีพยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือว่ามีพฤติกรรมการสะกดรอยเฝ้าติดตามเกิดขึ้นในชั้นสอบสวน เพื่อเป็นการป้องกันความรุนแรงที่อาจยกระดับขึ้นในอนาคต

เพื่อเป็นการปิดช่องว่างทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจากกรณีปัญหา ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งการที่มุ่งเน้นการกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงไว้เฉพาะพฤติกรรมการสะกดรอยติดตามที่มีลักษณะส่อไปในทางเพศเท่านั้น ส่งผลให้เกิดช่องว่างสำหรับกรณีที่มีการสะกดรอยติดตามมีความรุนแรงสูง ก่อให้เกิดความหวาดกลัวอย่างต่อเนื่อง จนผู้ถูกระทำไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ แต่ผู้กระทำมีแรงจูงใจอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเพศ เช่น ความแค้น การถูกปฏิเสธความสัมพันธ์ หรือความหลงผิด ซึ่งกรณีเช่นนี้จะถูกปรับไปใช้กับความผิดลหุโทษที่มีบทลงโทษเบากว่าแทน โดยควรพิจารณา ขยายขอบเขตของความผิดฐาน คุกคามทางเพศ มาตรา 284/1 และ 284/2 หรือบัญญัติกฎหมายที่กำหนดความผิดฐานการสะกดรอยเฝ้าติดตามบุคคลอื่นเป็นการเฉพาะหรือความผิดอื่นนอกจากความผิดทางอาญา ในกรณีความผิดฐานสะกดรอยติดตามขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะ ซึ่งความผิดนี้ไม่จำเป็นต้องมีองค์ประกอบของเจตนาทางเพศเสมอไป แต่ควรมุ่งเน้นไปที่ผลกระทบและความต่อเนื่องของการกระทำ กล่าวคือ หากพฤติกรรมการติดตามรบกวนนั้นกระทำอย่างต่อเนื่อง หรือกระทำซ้ำ และส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ ไม่ว่าจะด้วยแรงจูงใจใดก็ตาม ก็ควรถูกจัดเป็นความผิดที่มีบทลงโทษที่รุนแรง เทียบเท่ากับความผิดอาญาที่มีโทษความผิดลหุโทษ เพื่อให้สอดคล้องกับความร้ายแรงของความเสียหายทางร่างกายและจิตใจที่ผู้ถูกระทำได้รับ

นอกจากนั้นการจัดให้พฤติกรรมการสะกดรอยติดตามที่ไม่มีลักษณะส่อไปในทางเพศอยู่ในความผิดลหุโทษตามมาตรา 397 ที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังคงสะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมนี้เป็นเพียงความเดือดร้อนรำคาญเล็กน้อย และบทลงโทษสำหรับความผิดลหุโทษอาจไม่เพียงพอต่อการป้องปรามพฤติกรรมการสะกดรอยเฝ้าติดตามที่กระทำอย่างต่อเนื่อง และส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจและ

ความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตของผู้ถูกระทำ ซึ่งอาจนำไปสู่ความรุนแรงในอนาคตได้ จึงควรพิจารณา ยกระดับความผิดออกจากหมวดโทษ และจัดให้เป็นความผิดอาญาประเภทอื่นที่มีบทลงโทษที่สูงขึ้น และสามารถใช้ในการป้องปรามได้อย่างแท้จริง อย่างน้อยที่สุด ควรมีการปรับปรุงอัตราโทษในมาตรา 397 ให้สูงขึ้นกว่าปัจจุบันที่กำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท กรณีที่กระทำ ในที่สาธารณะ เพื่อสะท้อนถึงความสำคัญของการคุ้มครองความสงบสุขในชีวิตประจำวันของประชาชน และควรกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทางการพิจารณา และตัวอย่างพฤติการณ์ ที่ชัดเจนในกฎหมายลูกหรือ แนวทางปฏิบัติของศาล และพนักงานสอบสวน เพื่อช่วยในการตีความพฤติกรรมที่เข้าข่าย ส่อไปในทางเพศ หรือ ครอบงำการดำเนินชีวิตอย่างต่อเนื่อง โดยอาจพิจารณาจากบริบทความสัมพันธ์ก่อนหน้าความถี่ของ การกระทำ ลักษณะของการสื่อสาร และความรู้สึกหวาดกลัวของผู้ถูกระทำเป็นสำคัญ ซึ่งการกำหนด หลักเกณฑ์ที่ชัดเจนจะช่วยลดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่ต้องถูกบังคับให้ลงโทษตามมาตรา 397 ในกรณีที่ควรได้รับการลงโทษที่รุนแรงกว่าเพื่อให้ประชาชนผู้ถูกระทำได้รับความเป็นธรรมอย่างแท้จริง การดำเนินการตามข้อเสนอแนะ โดยการนำกฎหมายเกี่ยวกับผู้ที่มีพฤติกรรมกระทำความผิดจากประเทศญี่ปุ่น มาปรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงเหล่านี้ จะมีส่วนช่วยให้เป็นการยกระดับมาตรฐานการคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพของประชาชนในสังคมไทย และมีส่วนช่วยในการส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของ ประเทศไทยให้สามารถป้องกันยับยั้งความเสียหายทั้งทางร่างกาย หรือจิตใจแก่ผู้ถูกระทำได้ และสามารถ นำมาบังคับใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามทฤษฎีและเจตนารมณ์ของกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่ง ในการส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยมีประสิทธิภาพได้อย่างดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จอมพล พิทักษ์สันตโยธิน. การตามรังควานบนอินเทอร์เน็ตกับความผิดทางอาญาในสหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2548
- โชติกา ชุมศรี และ อุนิษา เลิศโตมรสกุล. การประยุกต์ใช้ทฤษฎีปกตินิสัยกับการป้องกันการสะกดรอยออนไลน์. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2568
- รัชณี แดงอ่อน และ จิรวีร์ ศิริศักดิ์สมบูรณ์. มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองเหยื่อจากความรุนแรงในครอบครัว ศึกษากรณีการคุกคามติดตามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking) ในกฎหมายต่างประเทศ. วารสารการเมือง การบริหาร และ กฎหมาย
- สาวตรี สุขศรี. อาชญากรรมความรุนแรงบนอินเทอร์เน็ต. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561
- กนกลักษณ์ จุยมณี. การคุกคามสิทธิส่วนบุคคลผ่านทางข้อความสั้น (SMS). วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิตคณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2554
- โชติกา ชุมศรี. การตกเป็นเหยื่อของการสะกดรอยออนไลน์ในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2567
- ญาณิศา แวนแก้ว. วิธีการเพื่อความปลอดภัย : กรณีความผิดเกี่ยวกับสะกดรอยเฝ้าติดตามรังควาน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2566
- ณภัทร์วีรณัฐ์ แสงจันทร์. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเฝ้าติดตามกับความรับผิดชอบทางละเมิด. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2562
- ทิพวัลย์ ศรีรักษา. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับกรณีการคุกคามทางเพศโดยการเฝ้าติดตามก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ และข่มขู่. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์, 2561
- นัฐพัชร์สร ศิริผล. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา กรณีคุกคามทางเพศ : ศึกษากรณีการสะกดรอยเฝ้าติดตาม. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2566
- พัชรินทร์ เตชะปัญญารักษ์. การลักลอบบันทึกภาพถ่ายหรือวีดิทัศน์โดยมิชอบ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549
- มดล้าวฐ มุสิกเกตุ. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุกคาม : ศึกษาการคุกคามทางโทรศัพท์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550
- รัชย์มิตา โพธิ์พิทักษ์กุล. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุกคามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking). วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2550
- วิจิตรา เลิศหิรัญกิจ. ความผิดฐานเฝ้าติดตามและข่มขู่. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550

วีรอร ชีรพงษ์ภักดิ์. ความผิดฐานข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552

อรณิชา สวัสดิ์ชัย. มาตรการเมื่อคุ้มครองผู้ถูกคุกคามจากการสะกดรอยเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550

สถานีโทรทัศน์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. ตร. เตือนเน็ตไอดอลระวังภัยหลัง “มินตัน ดิงตอง-มินตัน ทาสกระดาน”
 เข้าร้อง ปอท.โดน รปภ.คุกคามทางเพศนานแรมปี. [Online], Available URL : <https://policetv.tv/archives/25499>.
 2565 (กรกฎาคม, 26).

ไทยรัฐออนไลน์. บิวกิ้น ไม่โอเคโดนสะกดรอยตาม ห่วงความปลอดภัยคนในบ้านขอความเป็นส่วนตัว.
 [Online], Available URL : <https://www.thairath.co.th/entertain/news/2314280>. 2565 (กุมภาพันธ์, 12).

ครอบครัวข่าว. สาวผวา หม่อมเมียนมาสะกดรอยตามคุกคามไม่เลิก แจ้งตร. สุดสิ้นหวังเจอบอกเหตุยังไม่เกิด. [Online],
 Available URL : <https://ch3plus.com/news/social/middaynews/438448?fbclid>. 2568 (เมษายน, 30).

The Matter. จากเหตุแฟนเก่ามาดกรรรมหญิงสาว ผู้กฎหมายต่อต้าน ‘การสะกดรอยตาม’ ในประเทศญี่ปุ่น.
 [Online], Available URL : <https://thematter.co/social/gender/anti-stalking-law-in-jp/201733>. 2566 (พฤษภาคม, 21)

E-GOV. ストーカー行為等の規制等に関する法律. [Online], Available URL : <http://laws.e-gov.go.jp/law/412AC0100000081>.